PROLETAREN.

Anarkistisk Organ for Skandinavien.

Redaktionen:
Lille Enghavevej 11 A, 1. S.
Aabent hver Aften fra 7–8.

Udgaar hver 14de Dag.
Koster 35 Øre Kvartalet, 5 Øre pr. Nr.

Ekspeditionskontor:
Saksogade 61, 5. S.
Aabent hver Aften fra 6–9 og
Søndag Form. fra 10–12.

Nr. 2. | Søndag den 16. Februar 1896. | 1. Aarg.

Alle anarkistiske Blade opfordres til at sende Bytte-Exemplarer til vor Expedient: J. Møller, Saxogade 61, 5. København, V.

Alle anarchistische Blätter werden aufgefordert Tausch-Exemplaren an unser Expedient: J. Møller, Saxogade 61, 5, København, V., zu senden.

Nous demandons à toutes les gazettes anarchistes exemplaires d'èchange envoyer apres l'adresse: J. Møller, Saxogade 61, 5, København, V.

All communications, exchanges etc. for Proletar to be adressed to our expedition: J. Møller, Saxogade 61, 5, København, V.

Abonnementsprisen for Januar Kvartal er 25 Øre.

Arbejderglasværket
i Carmaux.

Siden Afslutningen af Strejken, eller rettere sagt, Udelukkelsen af Glasmagerne i Carmaux, gaar der i Tyskland forvirrede Rygter om Stridigheder indenfor de franske Arbejdere. Som bekendt har en fransk Dame skænket 100,000 Franks til Grundlæggelsen af et Glasværk paa et Fællesskabs Grundlag. Men om Sagens videre Forløb vides intet nærmere. Selv *Vorwärts* særlige Pariserkorrespondent har hidindtil „været forhindret“ i at skrive en Beretning om denne Sag. Grunden hertil vil Læseren af denne Artikel snart kunne forstaa, ialfald bedre end Læserne af *Vorwärts*, hvem Kendsgerningerne er ubehagelige. I vort Broderblad i Paris, *Temps nouvaux*, finder vi en saglig Fremstilling af Forholdene, som vi her gengiver.

* * *

Man kan let forstaa Meningsforskellen med Hensyn til det paatænkte Arbejderglasværk i Carmaux, naar man ser, at den Komité, som det er overdraget at sætte Sagen i Gang, først lige fornylig er bleven klar over sin Opgave. I flere Uger har den haft saa mange Hindringer at overvinde, saa mange Angreb at imødegaa og — hvorfor ikke sige rent ud, hvad Alle dog aner — saa mange skidne Rænkespil at komme uden om, at den ikke vidste, om dens Anstrængelser vilde føre til et lykkeligt Resultat, ja om ikke de politiske Forrædderier tilsidst vilde tvinge den til at opløse sig; derfor var den ude af Stand til at indvi Publikum i sit Program, at give en Fremstilling af sit Maal og meddele de Midler, den vilde benytte. Da desuden Glasarbejderne i Carmaux undgik at tage nogen afgørende Stilling til Komitéen paa den ene Side og Giverinden af de 100,000 franks, Fru Dembowegs Tillidsmand paa den anden Side, og da Pressen stadig bragte Artikler, der mere vare skikkede til at gøre Spørgsmaalet uklart end at oplyse det, kom der et Øjeblik, hvor den offenlige Mening ikke mere havde den ringeste Anelse om det Værk, til hvis Fuldførelse man forlangte dens Understøttelse.

For 8 Dage siden har nu Glasarbejderne i Carmaux erklæret, at Arbejderglasværkskomitéen, som har sit Sæde i Gaden Rue vieille du Temple Nr. 110 i Paris, ene og alene har faaet overdraget det Hverv at indsamle den Kapital, der er nødvendig til at grundlægge en Fabrik for. Derved har de gjort mere for at naa et Resultat end, om de havde forsøgt at behandle modsatte og uforenelige Interesser med Varsomhed, thi deres Erklæring spreder al Uvished hos Komitéen og sætter den desuden i Stand til endelig at sige *hele Verdens* Arbejderklasse, hvad Komiteen venter af den og hvorledes de Penge vil blive anvendt, som Arbejderverdenen stiller til dens Raadighed.*)

Idet Komitéen paatog sig den Opgave at befri Glasarbejderne for Entreprenørernes Udbytning ved at bygge et Arbejderglasværk, maatte den først og fremmest besvare følgende Spørgsmaal: *Skal Glasværket være en ny Anvendelse af Produktionsforeningssystemet?* Eller med andre Ord: *Skal Glasarbejderne være Ejerne og følgelig dem, der fik hele Udbyttet?*

Om dette Punkt fandtes der ikke og kunde der ikke findes Spor af Tvivl. Komitéen var helt og holdent sammensat af Folk, der var Fjender af Produktionsforeninger, fordi de vide, at i det nuværende Samfund kan alle Forbedringer kun komme enkelte Dele tilgode og vil derfor indenfor Proletariatet frembringe et Elendighedens Aristokrati, og at i det Tilfælde, at (hvad der er umuligt) alle vilde organisere sig i saadanne Foreninger (medens Kapitalismen endnu bestaar), den almindelige Forbedring, som vilde opstaa ved, at Varerne blev billigere, straks vilde blive gjort betydningsløs ved en tilsvarende Nedsættelse i Arbejdslønnen; Komitéen havde paa den anden Side at gjøre med Arbejdere organiserede i Foreninger, og som nærede den Overbevisning, at den Havesyge, som en saadan Foreningsorganisation indgyder, er en Hindring for den revolutionære Løsning af det sociale Problem. Den erklærede derfor ligestraks og saa at sige uden nogen Diskussion, at det tilkommende Glasværk i Carmaux ikke skulde være noget Fællesforetagende i Ordets almindelige Betydning. Det vilde desuden have været meget mærkeligt, om de, der principielt benægtede Ejendomsretten, indlod sig paa at skabe en ejendomsbesiddende Gruppe, som vilde faa andre Interesser, som Ejere, end deres tidligere Arbejdskollegaer.

Komitéen besluttede altsaa straks at danne en Fællesejendom ud af Glasværket, der skulde være udelelig og, hvis Sagen forretningsmæssig gik godt, ikke skulde kunde sælges. Men hvilken Godtgørelse skulde de have, som det blev overladt at benytte Glasværket? Skulde og kunde man paa dem anvende Formlen: *Enhver skal have det fulde Udbytte af sit Arbeide?***) Det vilde man ganske vist

*) Vi er ikke sikre paa det, men det lader til, at Fernand Pelloutier, (denne Artikels Forfatter, er Medlem af Komitéen, og vi har saa at gøre med en Slags officiel Udtalelse
(Socialists Redaktion.)

**) Man maa ikke misforstaa os, i vore Øjne er denne Formel ikke engang et Fremskridt ligeoverfor den, det nuværende Samfund anvender. Vi vil kun sige, at dette var det eneste, hvorpaa Komitéen kunde tænke.
(Forfatterens Anmærkning.)

kunne have gjort, men man vilde derved skabe en Gruppe foretrukne Arbejdere, hvem deres større Indtægter vilde stille Bourgeoisiet lige saa meget nærmere, som de vilde bringe dem længere bort fra Arbejderklassen, derved afskaffede man nødvendigvis et bestemt Antal revolutionære Faktorer, og, da ingen kan vinde uden, at nogen anden taber, saa vilde man gøre det øvrige Proletariats Nød saa meget større. Hvad stod der saa tilbage at gjøre? ... Man maate give Afkald paa at skabe en Del bedrestillede Individer og var nødt til samtidig at vise Bourgeosiet, at Snylterisystemets Fjender forstaa at ære Arbejdet, idet de tilkendte det den højeste Godtgørelse, som stemmer overens med de økonomiske Forhold, og dette gjorde Komitèen, idet den fastsatte Godtgørelsen af Glasarbejdernes Arbejde til den højeste Løn, der betales i Glasindustrien.

Til hvilke Personer eller Formaal skulde nu Fortjenesten ved Foretagendet anvendes?

Skulde den hjælpe til at forøge Aktionærernes Sparepenge? Nej, thi naar Frygten for at forringe Glasarbejdernes revolutionære Følelser fik Komitèen til at unddrage dem det Overskud, som de efter ovennævnte*) Princip var de eneste berettigede Ejere af, saa maatte den have endnu stærkere Aarsag til at nægte Kapitalen endog den ringeste Andel i Udbyttet. Der var kun é n Løsning paa Spørgsmaalet. Ligesom selve Glasværket maatte ogsaa Overskuddet blive hele Arbejdermassens Ejendom og kunde blive bestemt til et Værk, der angik alle, med et aabenbart revolutionært og fastsat Maal, og det ikke af noget enkelt Individ, men af den samlede Masse af Foretagendets Ejere.

Paa dette Punkt maatte man frygte for, at der vilde opstaa et Sammenstød mellem dem, der dannede Komiteen, som er forskællige af Karakter og Tilhængere af forskællige Teorier. Der var omtrent lige mange Tilhængere af dem, der var for, og dem der var imod en Deltagelse i politiske Bevægelser, og omtrent lige saa stort var Antallet af de Arbejdere, der uden at være Fjender af al Deltagelse i Rigsdagsbevægelserne, dog have hørt op med at tro paa Muligheden af at gennemføre den sociale Revolution ved en systematisk Erobring af den politiske Magt, og som kun sætte Pris paa Valgperioden, fordi den gør dem det muligt at opslaa Plakater uden at betale Stempelafgift og afholde Møder uden Omkostninger. Hvad skulde nu Komiteen forstaa ved et Værk med revolutionært Formaal?

(Fortsættes.)

*) Dette Ord maa sikkert indskydes for at forklare den Modsigelse, „Socialist"s Oversætter klager over.
(Den danske Oversætter).

En Erindring om Padlewsky.

Det var i Aaret 1884 i det psychiatriske Auditorium i i St Johan Hospital i Warschau, at den nu afdøde Professor Plevskowski blandt andre Tilfælde af Sindssygdomme ogsaa bragte et Tilfælde af politisk Mani paa Tale, et Tilfælde, som han lovede at demonstrere nærmere ved Fremførelse af Patienten.

Der var vel ca. 100 Studenter og Læger tilstede, som alle nysgerrig rettede deres Øjne mod en ung Mand, som blev ført ind i Salen af Hospitalsportørerne. Den indtrædende var en mager ca. 30 aarig Mand af Middelstørrelse. Det krusede Haar var allerede hist og her isprængt med fine Sølvtraade, og de skarpe gennemtrængende Øjne laa dybt i deres Huler. Det magre, melankolske Ansigt, den spidse Hage, den høje Pande, alt bar Præget af høj Intelligens. Trods Mandens Ungdom var hans Ansigt allerede gennemtrukket af dybe Furer, et Bevis paa, at dets Indehaver allerede havde lært at smage Livets Haardhed.

Da han havde indtaget sin Plads ved Professorens Side og havde besvaret nogle Spørgsmaal af mere formel Natur, bad han Professoren om at lade Portørerne fjerne sig. Da dette var skeet, begyndte han paa et Foredrag, i hvilket han paa agitatorisk Vis fremførte Socialismens Fortrin for sine Tilhørere. Han skildrede først rolig de Modsætninger, som herskede i det nuværende Samfund, viste objektivt Aarsagen dertil, gik derpaa over til at fremsætte socialistiske Forslag som Midler derimod og appellerede tilsidst med stigende varme og glødende Ord til sine Tilhøreres Samvittighed, idet han formanede dem til at sone den Uret, som de, som deres Forældre, som hele Samfundet havde øvet mod Folket, og deltage i Befrielseskampen for Arbejderklassen. Han opfordrede dem til at interessere sig for det sociale Spørgsmaal og kaste sig over Studiet af dette, og sluttede med en Opfordring til Studenterne om at slutte sig til den unge polske socialistiske Bevægelse.

Her blev hans Talestrøm afbrudt af Professor Plevskowski, som med Uhret i Haanden bemærkede, at Foredraget havde varet over en Time. Selv havde han ladet sig rive med af den „sindssyges" ildfulde Tale og ikke givet Agt paa, at han egentlig havde givet ham for meget Spillerum.

Han kaldte derpaa atter Portørerne ind og lod Patienten føre bort. Denne forlod Salen med tilfreds Mine, han havde jo dog kunnet mærke, hvilket dybt Indtryk han havde gjort paa sine unge Tilhørere.

Hin „sindssyge" Mand, som holdt denne begejstrede og virkningsfulde Tale, var — Padlewsky, den unge Polak, som for Tiden — heldigvis forgæves — eftersøges af det russiske Politi for at kræve ham til Regnskab for Henrettelsen af Spiongeneralen Seliwerstow i Paris.

Efterat Padlewsky var ført bort fra Auditoriet, begyndte Professoren at analysere det foreliggende Tilfælde af „politisk Mani." Han oplæste Padlewskys Biografi, hvoraf det fremgik, at han var 30 Aar gammel og nedstammede fra en gammel adelig polsk Familie. Hans Bedstefader deltog i den polske Revolution i 1830 og døde paa Slagmarken. Hans Fader og Onkel spillede en vigtig Rolle ved Organisationen af Opstanden 1862, og mange Medlemmer af hans Familie havde lidt under det russiske Zardømmes Forfølgelser. Første Gang, Padlewsky blev politisk kompromiteret, var i Aaret 1868, under de første polske Socialist-Fængslinger. Lykkelig undsluppet til Udlandet blev han i Krakau fængslet paa Grund af socialistisk Propaganda, ligeledes nogen Tid derefter i Posen. Da vendte han hemmelig tilbage til Rusland, blev opdaget i Warschau, fængslet og ført til Citadellet, hvor der syntes at vise sig Symptomer paa Sindssygdom Han blev derfor sendt til St. Johans Hospitalet til psykiatrisk Observation og holdt der den omtalte Tale.

Efter Professorens Mening skulde Padlewsky overgives til sine Slægtninge under deres Opsigt som ufarlig, men uhelbredelig sindssyg.

Hele Auditoriet, som havde hørt Padlewskis Foredrag, var uden Tvivl af den Mening, at han kun simulerede sindssyg. Majoriteten tvivlede vel ogsaa paa Oprigtigheden af Professorens Diagnose og — man var ham i Hjertet taknemlig for, at han ved sit Udsagn unddrog Zaren et Offer. Den vakre Professor troede utvivlsomt ligesaalidt som nogen af hans Tilhørere, at Padlewsky virkelig var sindssyg.

Oversat efter „Der Sozialist."

Menneskelykke.

Hvo ei kan bygge sit eget Hus,
hvad stort, hvad han bygger, gaar op i Grus.
Med Sejr fra Moskva til Kastagena,
Han dør dog ensomt paa St. Helena.

Bjørnson.

Skønt jeg ikke er Anarkist, eller tror paa den anarkistiske Idees praktiske Gennemførlighed, tør jeg dog haabe, at „Proletaren" ikke vil nægte mig Plads i sine Spalter for nogle faa Ord, dette Haab støtter jeg til Indledningen i Bladets No. 1.

I èt er jeg enig med Anarkisterne, og det er, at de nuværende Samfundsforhold ere slette, idet mange har formeget, men endnu flere har forlidt, nogle tager alle Livets Goder, mens andre kun faar Slidet for et knap tilmaalt Livsophold, men er det da alene Magthavernes Skyld, at det er saaledes? Har vi ikke selv nogen Skyld? Jo vi har. Jorden er intet Paradis og bliver det heller ikke nogensinde, thi Kampen for Tilværelsen hører aldrig op, vi ser det i Naturen, i Plante- og Dyreverdenen kæmpes for Tilværelsen, og vi Mennesker undgaar heller ikke denne Kamp. Det, som det derfor gælder om, er at vi dygtiggøre os selv til Kampen, bygger vort eget Hus, det vil sige indretter vort Liv saaledes, at vi bliver stærkere end vore Modstandere i aandelig saavel som i legemlig Henseende og til den Ende maa vi da begynde med at rydde afvejenalt, hvad der staar

ivejen for denne vor personlige Udvikling og paavirke andre, saa de gør ligesaa. En af de Hindringer, som først bør ryddes afvejen, er Drikkeriet, fordi det skader os mest. Alkoholnydelsen gør Mennesket sløv, tankeløs og ligegyldig og nedbryder tillige Legemets Sundhed, jeg tror ikke, at Bourgeoisiet har nogen bedre Forbundsfælle end Alkoholnydelsen. Den hjælper udmærket til at holde Proletariatet nede i Uvidenhed og Elendighed, derfor bort med de berusende Drikke og frem med Oplysning og Lærdom; jeg er da sikker paa, at Sejren vil blive vor uden Revolution eller anden brutal Magt.

Men Arbejderen bliver først lykkelig, naar Bajerskbryggeren ikke mere bliver rig.

Proletar.

* * *

Svar følger i næste Nummer. *Red.*

De arbejdsløse.

Hvert Aar, naar Bladene bliver gule paa Træerne, naar den raa kolde Efteraarsvind suser hen over Landet, er ogsaa Arbejdsløsheden der, altid truende træder den op; fra Aar til Aar voxer de arbejdsløses Tal. Arbejdsløsheden, Tusinder og atter Tusinder kan synge en Vise derom, en Vise, fuld af Elendighed og Fortvivlelse, som nutildags toner gennem alle Lande. Hvad er der at gøre? tænker den herskende Klasse, mod den truende Fare; der kan Sabler, Kanoner og Svøber ikke udrette noget, kun for et Øieblik kan man drive den truende Skikkelse tilbage til Kvisten, til Kjælderne og tilbage til Elendighedens Hule, men kun for kort Tid. Snart vil den igen træde frem paa Skuepladsen og paany begynde Skriget efter Brød og Arbejde; og dette Skrig vil lyde saa længe, som dette unaturlige System bestaar, som lader tusinder smægte i Elendighed til Fordel for enkelte. Den, som har begrebet Grunden til denne Ulighed, vil finde det ubegribeligt, hvorledes man kan forsvare et saadant System. Virkningen af dette System, hvortil i første Linie Arbejdsløsheden hører, er følgende: gennem den ringe Løn paa den ene Side bliver Massernes Købekraft formindsket, og igennem den lange Arbejdstid paa den anden i Forbindelse med Maskinernes Udvikling stiger Tallet af Produkterne, og færre bliver Tallet af dem, som staar i Arbejde. Vi ser klart af dette, at et System som bringer saadanne Følger med sig, er skadelig for Menneskehedens Udvikling, derfor fordre vi dets Afskaffelse Alle Midler, som er bleven brugt for at formindske de arbeidsløses Tal, har vist sig frugtesløse, Arbejdsløshedens Hær bliver altid større, fra alle Samfundsklasser faar den Tilstrømning. Løsningen af Spørgsmaalet: hvad er der at gøre, bliver stadig vanskeligere: En Del Arbejdere tror, at de ved Hjælp af deres Valgrepræsentanter, som sidder i Rigsdagen, og ved Hjælp fra Regeringens Side kan afhjælpe den. Men hvorledes de arbejdsløse bliver hjulpet fra Regjeringens Side, har vi et godt Exempel paa fra Berlin, hvor man i en Forsamling af arbejdsløse blev slaaet ned af Politiet. Jeg kunde føre flere Beviser paa Statens Brutalitet, men jeg tror, at det er overflødigt, thi enhver oprigtig Revolutionær ved, at fra denne Side har vi ikke noget at vente, men at Arbejderne maa gøre det selv. Uden Hensyn til, hvilken af disse Meninger, der er den rigtige, vil Fremskridtet bane sig Vei, den er den eneste Faktor, som vi har at regne med. Revolutionær griber den ind paa alle Omraader, det gamle styrter, og nyt bliver skabt, til Omvæltningen kommer, en Omvæltning, som ikke er fjern

Naar Vinteren kommer, er Arbejdsløsheden der. Man vover ikke at bestride det mere, som ellers Regeringen er vant til, men om det vil lykkes at tilfredsstille de Hundrede Tusinder sultne og frysende arme Mennesker med de Krummer, som bliver kastet for dem, er tvivlsomt. Brød og Arbejde — ikke mere og ikke mindre — er Forlangendet. Hvor ringe er ikke disse Fordringer?, og hvor svært er det ikke at opfylde dem? Er det ikke en Haan mod vor Kultur, at der gives Mennesker, som af Mangel paa Føde dør paa Tærskelen af de Magasiner, som opbevarer Føde for Tusinde. Hvor let var det dog ikke at hjælpe, naar der dog ingen Mangel er paa Hjælpemidler. Luk eders fuldtproppede Forretninger og Kornkamre op — og Spørgsmaalet er løst! Brød er der da i Overflod, og naar de store Varelagere er tomme, er der ogsaa Arbejde.

Men dette Forslag finder ikke Ørenlyd hos enhver, især hos dem, som er i Besiddelse af de anførte Goder; thi Menneskekærligheden hører som bekendt op der, hvor Pengepungen begynder.

Men maaske bliver Magasinerne en skøn Dag aabnet, men af hvem? *Tony.*

Anarkismens Filosofi.

(Fortsættelse.)

„Vi kan kun drage Slutninger for Fremtiden, af Fortiden". Man kunde maaske kun antage, at, efter Ophævelse af Skrankerne og Tilintetgørelse af hine Magter, som drive Menneskeheden paa unaturlige Veie, kunde der udspringe nye Samfundsforhold ganske af sig selv gennem Tidens Aand og de omgivende Forhold og gennem Ikke-Anerkendelse af en hvilkensomhelst organiseret Autoritet. Dog kunde man maaske ogsaa have en ganske logisk Opfattelse og Fremstillelsesevne af saadanne Samfundsanliggender til at kunne skildre dem for de spørgende.

Af Erfaringen véd vi, at Mennesket er et selskabeligt Dyr og slutter sig instinktmæssig til sine Lige, at det arbejder i Fællesskab med andre og forbinder sig i Grupper til Opnaaelse af højere Fordel, end naar han arbejder alene. Dette vilde pege hen paa Dannelsen af kooporative Fællesskaber, af hvilke vore nuværende Handels-Fællesskaber kun er de mest elementære Mønstre. Enhver Industrigren vil uden Tvivl have sin Organisation, vil have sine egne Førere etc, men den vil selvfølgelig finde paa Midler og Veie til at træde i Forbindelse med hvert enkelt Medlem af denne Industrigren hele Verden over, og knytte dertil egnede Forbindelser med alle andre Forretningsgrene. Man vil i alfald atholde Industrikongresser, til hvilke man sender Delegerede, som saa ordner alle disse nødvendige Forretninger og som saa fra det Øieblik af, Mødet er hævet, nedlægger deres Delegeretværdighed som ganske almindelige Medlemmer af deres Branche.

Det vilde være det samme som at skabe en Magt, som dog tidligere eller senere vilde blive misbrugt, hvis man vilde skabe permanente Medlemmer af en stadig vedvarende Kongres. Det skal nemlig ikke være nogen stor centraliceret Magt, som behersker de forskellige Foreninger eller Samfund som t. Ex. en Kongres, der dog kun bestaar af Folk, der ikke forstaar de Rettigheder, Interesser, Handel og Pligter, som besjæler de Mennesker, som har valgt dem til Delegerede Man vil sikkert heller ikke have Brug for nogen Bøddel, noget Politi, Domstole eller Fangevogtere, for at bringe de paa Møderne vedtagne Resolutioner videre. Medlemmerne af de frie Grupper kunne, om de vilde, drage Nytte af de ved Tankeudviklingen erhvervede Kundskaber, dog vilde man aldrig gennem nogen udefra kommende Magt tvinge dem dertil.

Indgroede Rettigheder, Privilegier, Adelsbreve, Besiddelsestitler, som blive opretholdt ved Regeringens højtidelige Apparater — det synlige Symbol paa Magten som t. Ex. Fængsler, Skafotter og Hære, ville ikke findes mere.

Privilegier ville ikke blive købte og solgte og Overenskomster ikke finde Sted under Bajonettens Beskyttelse. Enhver Mand vil, som Menneske betragtet, staa paa samme Trin som sin Broder, saa hverken Samfundsslaveriet eller Overtroens sandseforvirrinde Kneb skulde gøre den enes Fordel tjenlig for den anden.

Besiddelsen vil *engang* miste de Atributter, som nu er den hellige. Den absolute Ejendomsret d. v. s. Retten til at bruge eller misbruge, bliver afskaffet, og Benyttelses- og Forvaltningsretten vil gælde som eneste Titel. Det er let at se, at det simpelthen er umuligt, at en enkelt Person besidder over en Million Td. Land, saafremt Regeringen ikke staar bagved og er parat til, endog med Tab af Tusinder af Menneskeliv under alle Omstændigheder at beskytte denne Eiendomsret. Regeringen kan ikke benytte disse Millioner Td Land selv, ligesaa lidt som den kan borttage de skulte Skatte af Jordens Skød. Den tilældige Opdagelse af et Kulleie eller en Gaskilde kunde ikke, som det nu sker, gøre et Menneske umaadelig rig og gøre ham til Herre og Mester for mange Hundrede Individer, som ere fraranede deres naturlige og medfødte Ret ganske afhængig af hin lykkelige Vilkaarlighed I Fremtiden vil der vist heller ikke gives nogen Lov, som afholder Mennesket fra at lade andre arbejde for sig, men da enhver vil have samme Ret til deres Fællesmoder, Jorden, saa ligger Sandsynligheden meget nær, at enhver vilde have formeget for sig selv at bestille til, at han skulde lade sig bortfæste til nogen anden. Arbejdets Deling, som udvikler sig mere og mere paa Produktionsmarkedet, peger allerede ganske klart paa Fordelene ved Kooporationen, og det er meget indlysende, at Fremtidens Produktion vil gaa for sig paa denne Maade. Grupper og Foreninger ville konstituere sig og kun træffe Regler til Fordel for sine Medlemmer Enhver Organisation maa være en frivillig, og for ethvert Individ skal der forbehol des det den hellige, evige Ret til „at tænke og opponere!" Atter hører vi den Indvending: „Ja, men det vil

fremkalde evig Forvirring og Kaos!“ Og hvorfor? spørge vi. Vi se endog ved vore nuværende Systemer, at Frihed til at handle er en stor civiliseret Kraft, og af Iagttagelser lærer vi, at det sandelig ikke ere de Menneskene gennem Love og Religionssystemer paalagte Lænker, som gøre dem „gode“. Det er endog ofte, at disse Lænkers Afkastelse pludselig og overraskende viser Mennesket mandig og retskaffen, naar man ikke tvinger ham til at gaa en Vej, som han uden Tvang vilde gaa ganske naturlig og af sig selv. For ikke altfor lang Tid tilbage troede man almindelig, at Forstyrrelsen af Troen pa et evigt Helvede vilde sønderrive alle Baand, som holdt Millioner af andre Mennesker i Aande, og at hine saa uden at afskrækkes af noget vilde styrte sig i en Lastens Pøl, som ligesom en rasende Fos vilde begrave dem i sine Bølger. Der gives en gammel Avis (et Mørkets Blad, som existerede for kort Tid siden,) som lærte at Helvede og Skafottet ere Folkets sande Civilisation. Hin dydige gamle Dame med det bedste Hjerte af Verden, som sagde: „Hvis jeg ikke troede paa den evige Forbandelse og Helvedes Ild, saa vilde jeg begaa alle mulige Ugærninger, saasom Tyveri, Løgn, Udsvævelser og Mord,“ — hun burde udnævnes til Redaktør af hint Blad.

Troen paa et haandgribeligt Sæde for de evige Kvaler (Helvede) er næsten forsvunden, og i Stedet for de frygtelige Følger, der ere profeterede, have vi erhvervet et meget højere Begreb om Mandsværdighed og Kvindelighed. Menneskene opsøge ikke det Onde med Magt, saasnart de vèd, at de ligesaa godt kan gøre det gode som at undlade det, og de ere sig for det meste ikke deres gode Handlinger bevidst. Medens Menneskene handle efter deres Naturs Inspirationer, deres Stilling og Omgivelser, tror de altid endnu, at en udefra kommende Magt, en fra Regeringens og Kirkens Side hidrørende Indskrænkning skulde holde dem paa den rette Vej. Med den dem (Menneskene) hellige Ret til at opponere og unddrage sig hine Indflydelser tro de saa, at de stadig skulde opponere og unddrage sig de ovennævnte Indflydelser og derigennem stadig fremkalde Forvirring og Uorden. Er det nu sandsynligt, at han kun af den Grund at kunne gøre det, vilde gøre det? Menneskene ere for de flestes Vedkommende Vanedyr og vokse op i Kærlighed til deres Omgivelser; under taalelige gode Betingelser vilde Mennesket blive staaende der, hvor det begyndte, hvis ikke, hvem har saa nogen som helst Ret til at tvinge det i Forhold, som det er Modstander af? I de nuværende Tingenes Tilstand mælder man sig ind i Selskaber, bliver ved at være et godt og passivt Medlem for hele Livet, om ogsaa der tilstaaes Ret til at udmælde sig straks.

Efter flere af Anarkismens Tilhængeres Anskuelse vil Enderesultatet blive Kommunisme, d. v. s. Fælleseje af alle Existents- og Levnedsmidler og af alle det forenede Arbejdes Frugter.

Ingen Anarkist, som ikke ser Sagen i dette Lys, behøver derigennem at se sig kompromitteret; dem iblandt os, som gøre dette, ere kun ansvarlige for sin egen Mening over dette Spørgsmaal. Man vil ad forskellige Veje forsøge at naa til en retfærdig Belønning for Arbejderens Umage, og Timesedlen, som i Varehusene Time for Time bedækkes med Tal, vil ogsaa uden Tvivl komme paa Tur. Det møjsommelige og komplicerede Bogholdersystem, som herved gøres nødvendig, Umuligheden af at afballancere den enes Timearbejde med den andens, ligesaa Vanskeligheden ved at bestemme, hvor meget mere et Menneske skylder de naturlige Hjælpekilder, Betingelserne, Studierne og Fortidens Erhværvelse end et andet, vilde efter vor Formening forhindre den grundige og vedvarende Indførelse af dette System. Bankoverenskomstsystemet, som W B. Greene har givet os en Idé af, kunde være paa sin Plads i den kommende frie Kommune. Skriveren af disse Linier synes, at et System vilde være meget simplere og derfor ogsaa mere antageligt og i hvert Tilfælde meget let at indføre. Kommunens Medlemmer vilde altid have Kort hos sig, hvorpaa der sees, hvorledes de staar anskrevne i Samfundet; viser det sig, af de ere samvittighedsfulde Producenter, saa ville de af enhver Gruppe, som de besøgte, blive modtaget med Ære og af disse altid faa, hvad de behøvede til deres Existens og Bekvemmelighed Men i det hele taget ville vi blive mere oplyste ved Lyset af „den store Frihed;“ ved at sørge for en nøjagtig Fordeling af de materielle Rigdomme vilde man føle sig mindre og mindre undertrykt, men ved den nu herskende Begærlighed og Havesyge synes Tanken paa Velstand uden Higen efter at besidde den næsten mulig. Mænd og Kvinder af ædelt Sindelag stræbe jo selv i det nuværende Samfund efter Guld, hvormed de kunne gøre godt. I ethvert menneskeligt Væsen, som ikke allerede inden sin Fødsel har lidt under Følgerne af Fattigdom og strængt Arbejde, flyder en Kilde af sand Flid, som driver det til at stræbe opad og fremad.

Vi kan ikke være ørkesløse, selv om vi vil, da det for os er ligesaa naturligt at udvikle os, at stræbe videre og bruge de i os værende Kræfter, hvis de da ikke blive kun, stig undertrykte, ligesom det er naturligt for Rosen at blomstre og at meddele sin Vellugt til den kærtegnende Zephyr. Fortidens mest fremragende Værker ere i Virkeligheden ikke skabte for Pengenes Skyld. Gives der nogen, som vilde vurdere Shakespeare, Michael Angelo eller Beethoven efter Kroner og Ører?

(Fortsættes.)

Visdomsord.

Overhovedets Tyranni ophæver Undersaatternes Pligter.
Morten Luther.

*

Naar Kejseren overskrider sin Ret, modstaa vi ham med Rette som en Tyran.
Morten Luther.

*

Den strengeste Ret er den allerstørste Uret.
Terentius.

*

Den, som er mæt, forstaar ej den, som er sulten.
Gustav af Gejerstam

*

Kongernes sidste Fornuftgrund er Kanonkuglen, Folkenes — —. Brostenene.
Victor Hugo.

*

De store synde vel i Grunden som de smaa,
men Maaden, som enhver udøver Synden paa,
den ene gør til Helt, den anden til en Stodder.
Herman Vessel.

*

Utilfredshed har altid været Drivkraften i de store Fremskridt, Verden kender. Uden Utilfredshed intet Fremskridt i Videnskaben. Utilfredshed er Fremskridtets Bevægkraft, Tilfredshed Reaktionens Hovedpude.
Vossische Zeitung.

*

Friheden er en Skat, som man ikke bibeholder uden ved at udnytte den.
Valtour.

*

Videnskabens Hal er Demokratiets Tempel.
Buchle.

Diskussionsklubben Tolerance

afholder Diskussionsmøder hver Mandag Aften Kl. 8½ i Vingt-trois, Frederiksborggade 23.

Mandagen den 17de Februar er Emnet:

„Arbejdet og Nydelsesretten i det kommende Samfund“.

Mandagen den 24. Februar er Emnet:

„Lov og Avtoritet.“

Alle har Adgang.

Husk de udelukkede Skotøjsarbejdere!

Bidrag kan indbetales paa Forbundets Kontor: **Rømersgade 22, St. o. G.**

Ekspeditionens Brevkasse.

R. 6 Kr. **N.** 5,50 **B.** 5 Kr. **Y.** 5,50. **Z.** 4 Kr. **T.** 4 Kr. **R. S.** 50 Øre. **P.** 5 Kr. **Mis** 4 Kr. **P. P.** 41 Øre. **P.** 1 Kr.

Hvorfor kvitteres

J. Møller,
Ekspedient.

Rettelse. I forrige Nummer i Artiklen: Anarkismens Filosofi, 2den Spalte, 3die Linie foroven staar: at — — — sig det er en Drøm. Læs: at man skulde tro, det var en Drøm.

Udgivor: J. Møller. — Ansvarhavende Redaktør: P. Jensen.
Carl Andersens Bogtrykkeri.